

UCHWAŁA Nr X/68/2015

Rady Gminy Elk

z dnia 29 maja 2015r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Elk na lata 2015 – 2017

Na podstawie art. 18, ust 2, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 594) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2, ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2015r., poz. 332) i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.), Rada Gminy Elk uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Elk na lata 2015 – 2017 stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2

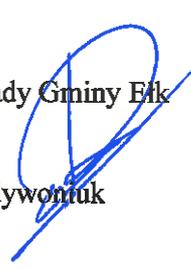
Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Elk

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01 stycznia 2015 r.

Przewodniczący Rady Gminy Elk

Mirosław Radywoniuk

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr X/68/2015

Rady Gminy Ełk

z dnia 29 maja 2015r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY W GMINIE EŁK
na lata 2015 – 2017**

Ełk, 2015

SPIS TREŚCI:

WSTĘP	4
I. Charakterystyka mieszkańców gminy Elk	7
II. Podstawa prawna	8
III. Cel główny oraz cele szczegółowe	9
IV. Problemy związane z realizacją zadań	10
V. Analiza SWOT	12
VI. Założenia programu	13
VII. Spodziewane efekty i rezultaty programu	17
VIII. Monitoring i ewaluacja	18
IX. Zespół tworzący program	18

WSTĘP

Rodzina zaliczana jest do najstarszych struktur i instytucji społecznych.¹ Określana jest mianem podstawowego i najważniejszego środowiska życia, rozwoju i wychowania człowieka.² „Rodzina tworzy integralną część każdego społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą wiąże go wielorakie związki do końca życia.”³ „Rodzina odgrywa ogromną rolę w życiu człowieka i jest uznawana za element jej rozwoju. Powinna być źródłem wzajemnej miłości, szacunku i solidarności. Jednak w chwili obecnej polskiej rodzinie przypadło funkcjonować w bardzo trudnym czasie. Zachwiana została hierarchia wartości, tak żmudnie budowana przez stulecia, pogorszył się poziom materialny wielu rodzin, rozluźnieniu uległy normy etyczne i moralne, a także więzi emocjonalne między jej członkami.”⁴ Do zadań każdego rodzica zalicza się troskę o należyte wychowanie potomstwa. To od nich zależy dziecięce szczęście, zdrowie, radość. Rodzicielstwo powinno być świadome, czyli każda matka i każdy ojciec musi zdawać sobie sprawę, że jest za dziecko odpowiedzialny, za jego los oraz za właściwe postępowanie wobec niego. Dziecku, by odpowiednio i dobrze się wychowywało, należy zapewnić warunki umożliwiające maksymalny rozwój oraz przygotowanie do życia w społeczeństwie.⁵ „Najkorzystniejszą sytuacją wychowawczą zarówno ze względów psychologicznych, jak i społecznych byłoby, gdyby rodzinie udało się spełniać różne, niekiedy szalenie trudne zadania, które wpisują się w naturę bycia rodzicem: matką lub ojcem. Do zadań tych zalicza się także proces przygotowania dziecka do odgrywania ról społecznych, w tym roli mężczyzny, ojca, kobiety, matki.”⁶

Ze względów na istniejące zagrożenia, jakie napotyka rodzina, w działaniach rządu, organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej i wszystkich obywateli próba pomocy powinna być priorytetowa. W celu minimalizowania zjawisk patologicznych w rodzinach podejmowane działania powinny być skupione wokół: zapobiegania, ochrony oraz rehabilitacji

¹ J. Borkowski, *Socjologia i psychologia społeczna*, Pułtusk: 2003, s. 76.

² *Pedagogika rodziny. Wybrane problemy*, (red.) A. Regulska, Warszawa 2010, s. 7.

³ E. Marynowicz – Hetka, *Pedagogika społeczna. Podręcznik akademicki 2*, Warszawa 2007, s. 505.

⁴ J. Swędrak, *Model życia współczesnej rodziny*, (w:) *Paedagogika Christiana*, (red.) J. Bagrowicz, Lublin 2007, s. 164.

⁵ Z. Klimek, *Profilaktyka zagrożeń w praktyce*. Jelenia Góra: 2008, s. 16.

⁶ J. Kurzępa, *Zagrożona niewinność. Zakłócenia rozwoju seksualności współczesnej młodzieży*, Kraków 2007, s. 181.

i reintegracji.⁷ Jednym z podstawowych zagrożeń występujących w rodzinach jest bezrobocie oraz mocno związane z nim wyjazdy jednego członka rodziny za granicę w celach zarobkowych. Znaczna część społeczeństwa żyje w trudnych warunkach zarówno finansowych jak i bytowych. W ludziach, obciążonych trudem współczesnego życia, narasta poczucie bezradności oraz krzywdy, które są przyczyną nieprawidłowego funkcjonowania rodziny. Zostają zaburzone bądź wręcz załamane wszelkie hierarchie wartości i wspólne więzi. Niedostatek finansowy, załamanie, brak perspektyw niejednokrotnie związane są z nadużywaniem alkoholu, które prowadzi do zanikania więzi uczuciowych i emocjonalnych, u dzieci wywołuje frustrację i poczucie krzywdy. Wszelkie doświadczenia oraz przeżycia, które zapamiętują dzieci z rodzin alkoholowych pozostawiają trwałe ślady w psychice i przyszłym, dorosłym życiu.⁸ Równie istotnym problemem występującym w rodzinach jest coraz częściej występujące zjawisko przemocy.⁹ Najczęściej stosowana przemoc w rodzinie to: przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna i zaniedbanie.¹⁰ „Zjawiska patologii społecznej wpływają na dysfunkcyjność rodziny, co prowadzi do niezaspokojenia silnie odczuwanych potrzeb miłości i przynależności, bezpieczeństwa, opieki, oparcia i wolności. Również bardzo niepokojącym zjawiskiem w każdej rodzinie są konflikty małżeńskie, u których podłoża leżą różnice temperamentu, oziębłość płciowa jednego z małżonków, brak satysfakcji z pożycia seksualnego, ponieważ nie da się oddzielić sfery seksualnej od zharmonizowania uczuciowego partnerów. Także brak zaspokojenia potrzeb ekonomicznych, zawieranie małżeństw przedwcześnie, rozczarowania wynikające z niespełnienia wzajemnych oczekiwań to tylko niektóre z przyczyn konfliktów.”¹¹ Kolejnym zagrożeniem dla polskiej rodziny są coraz częściej spotykane rozwody, separacje oraz związki nieformalne, które stają się akceptowane społecznie.¹²

W obecnym czasie RODZINA zasługuje na najwyższy poziom zainteresowania ze strony państwa. Wszechobecnie panujące problemy wychowawcze, bezrobocie, patologie negatywnie wpływają na sytuację współczesnej rodziny. Należy zapobiegać zachowaniom czy sytuacjom, które ułatwiają i przyczyniają się do rozpadu rodzin. W działaniach rządu oraz

⁷ P. Szwiec, „Dzieci w seks- biznesie”, *Niebieska linia* 2007, Nr 2, s. 19 – 22.

⁸ J. Swędrak, *Model życia współczesnej rodziny*, (w:) *Paedagogika Christiana*, (red.) J. Bagrowicz, Lublin 2007, s. 164 – 165.

⁹ J. Swędrak, *Model życia współczesnej rodziny*, (w:) *Paedagogika Christiana*, (red.) J. Bagrowicz, Lublin 2007, s. 164 – 165.

¹⁰ J. Brągiel, *Zagadnienie przemocy wobec dziecka w rodzinie*, (w:) *Pedagogika rodziny. Obszary i panorama problematyki*, (red.) S. Kawula, J. Brągiel, A. W. Janke, Toruń 2000, s. 286.

¹¹ J. Swędrak, *Model życia współczesnej rodziny*, (w:) *Paedagogika Christiana*, (red.) J. Bagrowicz, Lublin 2007, s. 164 – 165.

¹² A. M. Łukasiewicz, *Współczesne formy kohabitacji w Polsce – ujęcie teoretyczne*, (w:) *Wybrane problemy współczesnych małżeństw i rodzin*, (red.) H. Liberska, A. Malina, Warszawa 2011, s. 57.

organizacji pozarządowych powinny znaleźć się działania w celu scalenia, reintegracji oraz uświadomienia rodziców odnośnie funkcji, zadań, zagrożeń oraz instytucji pomocowych działających na rzecz rodziny. Rodziny, które nie potrafią poradzić sobie z potomstwem, gdy nie potrafią sprostać wymaganiom jakie stawia funkcja opiekuńczo – wychowawcza mogą poszukiwać pomocy w lokalnych instytucjach takich jak¹³ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Kierując się dobrem wspomnianych rodzin, powołano, Zarządzeniem Wójta gminy Ełk, *Zespół do opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Ełk*, którego zadaniem było opracowanie Programu na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych z terenu gminy Ełk.

W myśl pomocy rodzinom, które nie wypełniają w prawidłowy sposób ww. funkcji powstał *Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Ełk na lata 2015 – 2017*, którego głównym celem jest: *Zmniejszenie dysfunkcji oraz wzrost umiejętności radzenia sobie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej*. Założeniem Programu jest tworzenie maksymalnych warunków umożliwiających poprawę jakości życia mieszkańców gminy Ełk. Działania w celu poprawy jakości życia rodzin będą miały charakter profilaktyczny, ochronny, zaś rodzinie zapewnione zostanie wsparcie psychologiczne oraz pomoc w zmierzeniu się z problemami jakie napotykają. Dzięki tym działaniom można zwiększyć szanse rodziny na prawidłowe funkcjonowanie oraz poprawę ich jakości życia.

Praca z rodziną ukierunkowana będzie wydobyciem potencjału własnego rodziny w celu poprawy ich życia, zaś pomoc instytucjonalna zapewniona zostanie, gdy rodzina nie będzie w stanie samodzielnie sprostać wymaganiom, bądź problemom.

---

¹³ Z. Klimek, *Profilaktyka zagrożeń w praktyce*, Jelenia Góra 2008, s. 104.

I. Charakterystyka mieszkańców gminy Ełk

Gminę Ełk na koniec 2014 roku zamieszkiwało 10 926 mieszkańców. Z uwagi na płeć liczba ta podzielona została równomiernie: kobiet było 5 386, natomiast mężczyzn 5 540.¹⁴ Struktura bezrobocia na terenie gminy kształtuje się na poziomie 11% - są to osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy, z czego 731 osób otrzymało status osoby długotrwale bezrobotnej. Z osób posiadających status bezrobotnej 15% ogółu posiadało prawo do zasiłku dla osób bezrobotnych.¹⁵

Jak wynika z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku (ocena zasobów pomocy społecznej) na przełomie lat 2012 – 2014 widoczny był minimalny spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej. W roku 2014 z pomocy społecznej skorzystało 506 rodzin. Najczęściej przyznawaną formą pomocy w roku 2014 była pomoc materialna, pomoc przyznana – 460 rodzinom, pomocy niepieniężnej udzielono 208 rodzinom.

Główne powody udzielania pomocy społecznej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2014 przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Powody udzielania pomocy społecznej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2014

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN
Bezrobocie	402
Ubóstwo	269
Niepełnosprawność	128
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	70
Długotrwała lub ciężka choroba	64

Źródło: Dane własne GOPS Ełk.

Rodziny z terenu gminy Ełk charakteryzują się niską aktywnością społeczną i zawodową, co wynika z problemów występujących w tych środowiskach między innymi: uzależnienia, ubóstwo, bezrobocie oraz zagrożenie wykluczeniem społecznym. Rodziny obok wskazanych powyżej problemów borykają się z wieloma trudnościami takimi jak samotne

¹⁴ Źródło: Urząd Gminy Ełk, stan na 31.12.2014.

¹⁵ Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Ełku, stan na 31.12.2014.

wychowywanie (40 rodzin objętych pomocą GOPS) oraz wielodzietność (28 rodzin objętych pomocą GOPS). Problem alkoholizmu oraz narkomanii nie jest główną przyczyną udzielenia wsparcia, jednak w wielu rodzinach problem ten występuje.

Na przełomie lat 2012 – 2014 z terenu gminy Ełk umieszczono czternaścioro dzieci w pieczy zastępczej. Dwoje dzieci zostało przekazanych pod opiekę ojca, zaś czworo powróciło prawomocnym wyrokiem Sądu do domu rodzinnego.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Wójcie Gminy Ełk wynika, że w roku 2012 założonych zostało 19 procedur Niebieskie Karty, w roku 2013 – 29, zaś w roku 2014 – 34.

Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 332) od roku 2012 jedną z form pomocy rodzinom jest przyznanie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych asystenta rodziny. Asystent rodziny „przede wszystkim wspiera rodziny wychowujące dzieci, w prawidłowym wykonywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, ale również wspiera rodziny, których dziecko przebywa w pieczy zastępczej.”¹⁶ W roku 2012 wsparciem asysta objętych było 19 rodzin (w tym 60 dzieci), w roku 2013 – 27 rodzin (w tym 77 dzieci), w roku 2014 – 28 rodzin (w tym 66 dzieci).

Od roku 2012 w związku z realizacją zadań ustawowych Ośrodek zatrudnia asystentów rodziny. Obecnie wspieraniem rodziny zajmują się dwie osoby, które w myśl ustawy realizują plany pracy z rodzinami oraz udzielają pomocy w rozwiązywaniu problemów tkwiących w rodzinie. Od roku 2015 określono, że jeden asystent będzie pracował z maksymalnie 15 rodzinami.

II. Podstawa prawna

Akty prawne, na podstawie których opracowano Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Ełk na lata 2015 – 2017:

- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 332)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163)

---

¹⁶ B. Kowalczyk, *Modele pracy asystenta rodziny i współpracy z pracownikiem socjalnym*. [W:] *Praca socjalna*, Lipiec – sierpień 2012, s. 5.

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r., Nr 9, poz. 59 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r., Nr 11, poz. 109 z późn. zm.)
- Ustawa z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2011 r., Nr 45, poz. 235).

III. Cel główny oraz cele szczegółowe

✓ ***Cel główny:***

Zmniejszenie dysfunkcji oraz wzrost umiejętności radzenia sobie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

✓ ***Cele szczegółowe:***

1. Zwiększenie wydolności opiekuńczo – wychowawczej rodziców lub opiekunów rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.
2. Poprawa stanu zdrowia oraz radzenia sobie z niepełnosprawnością lub zaburzeniami rozwojowymi dzieci występujących w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.
3. Zminimalizowanie sytuacji kryzysowych w rodzinach powstających w wyniku występujących uzależnień i współuzależnień.
4. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny poprzez aktywizowanie zawodowe członków rodziny pozostających poza rynkiem pracy.
5. Zwiększenie świadomości rodzin o roli podmiotów udzielających pomocy.
6. Zwiększenie bezpieczeństwa rodziny poprzez przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

IV. Problemy związane z realizacją zadań

W trakcie spotkania Zespołu tworzącego Program wyszczególniono:

✓ **Problem główny:**

Dysfunkcje oraz trudności rodziny w pełnieniu prawidłowej funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

✓ **Problemy szczegółowe:**

1. Niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodziców bądź opiekunów.

- niezaradność życiowa,
- brak właściwych wzorców w pełnieniu roli rodzica,
- powielanie negatywnych wzorców wyniesionych z domu rodzinnego,
- zanik autorytetów, tradycji, obyczajów, wartości związanych z instytucją rodziny,
- brak hierarchii wartości,
- nieumiejętność organizacji życia rodzinnego,
- nieumiejętność organizowania pracy oraz czasu wolnego,
- nieumiejętność lub niechęć wspólnego spędzania czasu,
- wielodzietność,
- zrzucanie odpowiedzialności za wychowanie na innych lub pozostawienie dzieci bez opieki,
- przewaga mass – mediów w wychowaniu dzieci,
- wykluczenie społeczne rodzin z powodu trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
- trudności w pełnieniu prawidłowej funkcji opiekuńczo – wychowawczej spowodowane wychowaniem dzieci przez jednego rodzica/ opiekuna (eurosieroctwo, rodziny rozbite, rodzice/ opiekunowie samotnie wychowujący dzieci).

2. Choroby i niepełnosprawność występujące w rodzinie.

- długotrwała, przewlekła choroba w rodzinie,
- brak podejmowania leczenia,
- zaburzenia rozwojowe dzieci w rodzinie,

- zaburzenia psychiczne,
- niepełnosprawność intelektualna rodziców,
- nieuregulowana sytuacja prawna dotycząca ubezwłasnowolnienia,
- depresja,
- niski poziom umiejętności opiekuńczych rodziców/ opiekunów nad dzieckiem niepełnosprawnym lub zaburzonym,
- niska umiejętność przekazywania prawidłowych wzorców funkcjonowania w społeczeństwie.

3. Uzależnienia i współuzależnienia w rodzinie.

- niechęć do podjęcia terapii i leczenia,
- niska świadomość na temat środków odurzających,
- brak umiejętności rozwiązywania problemów – „ucieczka” w uzależnienia,
- nieświadome wchodzenie w uzależnienie członków rodziny,
- wchodzenie w konflikty z prawem,
- zaniebywanie i nie wywiązywanie się z funkcji opiekuna/ rodzica,
- zły wzorzec przekazywany dzieciom powodujący demoralizację,
- życie w wirtualnym świecie – uzależnienia od mass – mediów,
- nieświadomość uzależnienia.

4. Bezrobocie w rodzinie.

- długotrwale bezrobocie pełnoletnich członków rodziny,
- niskie dochody rodziny powodujące ubóstwo i zadłużenia,
- trudne warunki socjalno – bytowe,
- nieumiejętność gospodarowania budżetem domowym,
- niechęć oraz lęk przed zmianą.

5. Niska świadomość rodziny o roli podmiotów udzielających pomocy.

- traktowanie OPS jako instytucji wsparcia finansowego (brak korzyści duchowych),
- słaba wiedza o usługach świadczonych przez OPS i inne podmioty działające na rzecz rodziny,
- ograniczony dostęp do usług związanych z doradztwem zawodowym, prawnym,
- niechęć współpracy z pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny,
- niska świadomość rodzin o roli asystenta rodziny,

- brak otwarcia na pomoc specjalistów (niska świadomość o własnych problemach, potrzebach, możliwościach),
- wstyd przed wizytą w poradni np. psychologicznej,
- niski poziom wiedzy rodzin o możliwości korzystania z rodzin wsparcia,
- niewiedza o konsekwencjach związanych z przeżyтыми traumami.

6. Przemoc w rodzinie.

- przestępstwa przeciwko funkcjonowaniu rodziny (zniszczenia mienia, kradzieże, przemoc, zaniedbanie),
- konflikty z prawem,
- niski poziom wiedzy ludzi o możliwości złożenia wniosku o ściganie przeciwko osobom najbliższym,
- niski poziom wiedzy ofiar przestępstw na temat związany z procedurą „Niebieskiej Karty”,
- sytuacja przemocowa w rodzinie powodująca niedostosowanie społeczne dzieci, demoralizację.

V. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ większa liczba specjalistów i dostęp do instytucji, ➤ wprowadzenie funkcji asystenta rodziny, ➤ otwartość instytucji na pomoc rodzinie, ➤ lepszy przepływ informacji dotyczących możliwości udzielania pomocy, ➤ dogodne godziny pracy urzędów i instytucji, ➤ wzrost kompetencji pracowników, ➤ powołanie ośrodków wsparcia dziennego dla dzieci, ➤ wsparcie ze strony organizacji pozarządowych, ➤ lepszy przepływ informacji między organizacjami, ➤ zwiększenie dostępności bezpłatnych ofert kulturalnych, ➤ rozwijanie działalności charytatywnej, organizowanie wypoczynku, paczek świątecznych, ➤ funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ utrudnienia komunikacyjne, ➤ niedostateczna ilość środków finansowych, ➤ zbyt duży przydział rodzin dla jednego asystenta, ➤ częsta zmiana asystentów rodziny, ➤ brak chęci współpracy ze strony rodzin pomimo dobrego przygotowania i otwartości instytucji, ➤ bierność rodzin.

SZANSE	ZAGROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozszerzenie liczby podmiotów pracujących z rodziną, ➤ podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami, ➤ wzmocnienie ról opiekuńczo-wychowawczych, ➤ zintegrowanie i systematyczne działania różnych podmiotów na rzecz rodzin, ➤ szeroki wachlarz usług realizowanych na rzecz rodziny, ➤ pozyskiwanie na realizację działań środków zewnętrznych, ➤ posiadane doświadczenie we współpracy z różnymi podmiotami pracującymi na rzecz rodzin, ➤ doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, ➤ realizacja programów profilaktycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak pewności finansowania działań (niestabilność, ograniczone środki finansowe), ➤ niestabilność w podejmowanych działaniach (praca asystenta przerywana), ➤ stereotypowe postrzeganie OPS jako instytucji przyznającej świadczenia, ➤ rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorządy, ➤ wysoki poziom ubóstwa rodzin, rosnące koszty utrzymania rodziny, ➤ uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, ➤ wzrost żądań klientów OPS.

VI. Założenia programu

Adresaci

- Rodziny dysfunkcyjne, w których występują trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- Dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo, wobec których istnieje prawdopodobieństwo umieszczenia w pieczy zastępczej na czas potrzebny rodzinie do wyjścia z trudności,
- Rodziny, którym władza rodzicielska została odebrana lub ograniczona poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej, bądź w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz rodziny, które otrzymały nadzór kuratora.

Termin realizacji oraz harmonogram Projektu

- **termin realizacji:** 1 stycznia 2015 roku – 31 grudnia 2017 roku,
- **harmonogram:** Działania zaplanowane w Programie będą realizowane w latach 2015 – 2017.

Realizacja

<u>Działania</u>	<u>Realizatorzy</u>	<u>Wskaźniki</u>
1. Zwiększenie wydolności opiekuńczo - wychowawczej rodziców lub opiekunów rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.		
<ul style="list-style-type: none"> - Analizowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, w których istnieje prawdopodobieństwo umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, - Wpieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego, - Finansowanie funkcjonowania rodzin wspierających w razie zdiagnozowanych potrzeb, - Współpraca ze środowiskiem lokalnym, Sądem, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi, - Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, - Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem, - Realizacja programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodzin, - Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (w tym pomoc psychologa, socjoterapeuty), - Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym kryzysem lub przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, - Tworzenie i rozwój dziennych ośrodków wsparcia w razie zdiagnozowanych potrzeb, - Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacji kryzysowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, - Świetlice, - Urząd Gminy, - Rodzina Wspierająca, - Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, - Sąd Rodzinny, - Policja, - Organizacje Pozarządowe, - NZOZ, - Szkoły. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, - liczba asystentów rodziny pracujących na terenie gminy EtK, - liczba dzieci jakie skorzystają z wypoczynku, - liczba programów profilaktycznych, - liczba osób i rodzin jaka skorzystała z programów profilaktycznych, - liczba udzielonych konsultacji i porad.
2. Poprawa stanu zdrowia oraz radzenia sobie z niepełnosprawnością lub zaburzeniami rozwojowymi dzieci występujących w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.		

<ul style="list-style-type: none"> - Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów związanych z niepełnosprawnością przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych, - Organizowanie usług opiekuńczych, - Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (w tym pomoc psychologa, socjoterapeuty), - Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 	<ul style="list-style-type: none"> - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – dział ds. osób niepełnosprawnych, - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - Pielęgniarki środowiskowe, - NZOZ, - Organizacje Pozarządowe, - Dienne Ośrodki Wsparcia, - Urząd Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin, w których występuje niepełnosprawność, - liczba rodzin, korzystających z usług opiekuńczych, - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w których występuje niepełnosprawność lub zaburzenia rozwojowe dzieci.
3. Ograniczenie sytuacji kryzysowych w rodzinach powstających w wyniku występujących uzależnień i współuzależnień.		
<ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie grup wsparcia, - Pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem i współuzależnieniem przez asystentów oraz pracowników socjalnych, - Realizacja programów profilaktycznych, - Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (w tym pomoc psychologa, socjoterapeuty), - Współpraca z poradnią terapii uzależnień, - Motywowanie do podjęcia leczenia w poradni leczenia uzależnień na rzecz minimalizowania uzależnienia i współuzależnienia przez asystentów i pracowników socjalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Poradnia Leczenia Uzależnień, - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Wójcie gminy Elk, - Świetlice, - Organizacje Pozarządowe, - Szkoły. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z grup wsparcia, - liczba osób jakie podjęły terapię w poradni, - liczba realizowanych programów profilaktycznych, - liczba rodzin objętych wsparciem, w których występuje problem uzależnienia i/ lub współuzależnienia.
4. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny poprzez zaktywizowanie zawodowe członków rodziny pozostających poza rynkiem pracy.		
<ul style="list-style-type: none"> - Reintegracja społeczno – zawodowa nieaktywnych zawodowo członków rodziny , - Motywowanie nieaktywnych członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, - Pomoc i wspieranie rodziny w rozwiązywaniu problemów spowodowanych bezrobociem w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - Powiatowy Urząd Pracy, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - Ochotniczy Hufiec Pracy, - Organizacje Pozarządowe, - instytucje szkoleniowe. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób, które podjęły formę zatrudnienia.
5. Zwiększenie świadomości rodzin o roli podmiotów udzielających pomocy.		

<ul style="list-style-type: none"> - Uświadomienie o roli podmiotów działających na rzecz rodziny, w tym asystenta rodziny, - Organizowanie spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny oraz podmiotów działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, - Upowszechnianie sprawdzonych rozwiązań we współpracy ze specjalistami przez asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Wójcie gminy Ełk, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, - Sąd Rodzinny, - NZOZ, - Szkoły, - instytucje kultury. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny.
6. Zwiększenie bezpieczeństwa rodziny poprzez przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.		
<ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie dotkniętej przemocą w rodzinie, <li style="padding-left: 20px;">- Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym, - Zapobieganie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny dotkniętej problemem przemocy w rodzinie poprzez pracę z asystentem rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół Interdyscyplinarny przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Wójcie gminy Ełk, - Poradnia Leczenia Uzależnień, - Policja, - Sąd Rodzinny, - Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, - Prokuratura, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Ośrodek Interwencji Kryzysowej, - Szkoły. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie, - liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

Realizatorzy

Podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny, w szczególności:

- Urząd Gminy Ełk;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- świetlice wiejskie;

- szkoły, przedszkola;
- Komenda Powiatowa Policji w Ełku;
- Centrum Kultury Gminy Ełk;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna;
- służba zdrowia;
- organizacje pozarządowe;
- Kościół;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku;
- Sąd Rejonowy w Ełku;
- Koordynator Gminnego Programu – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku.

Finansowanie

- Środki własne gminy, w tym środki przeznaczone na realizację GKRPA,
- Środki budżetu Państwa i województwa przeznaczone na realizację programów,
- Środki z funduszy pomocowych, Unii Europejskiej i inne środki zewnętrzne.

VII. Spodziewane efekty i rezultaty programu

- Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi,
- Zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej,
- Powrót dzieci umieszczonych w pieczy do rodzin biologicznych,
- Poprawa sytuacji dzieci w rodzinie,
- Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych,
- Podniesienie świadomości rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- Pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy i sposobach radzenie sobie z tym problemem,
- Upowszechnianie rodziny jako priorytetu w pracy instytucji i służb działających na rzecz rodziny,
- Uwrażliwienie i zaktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych,
- Stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin.

VIII. Monitoring i ewaluacja

Koordinator Programu będzie w terminie do 31 marca każdego roku, sporządzał sprawozdanie rzeczowo – finansowe z zakresu wspierania rodziny.

Koordinator Programu będzie odpowiedzialny za monitorowanie Programu raz na rok na podstawie analizy jakościowej i ilościowej realizacji Programu, w oparciu o dane przekazane przez przedstawicieli instytucji i podmiotów.

1. Monitoring i ewaluację Programu będzie prowadzić Koordynator Programu.
2. Raz w roku Koordynator Programu składać będzie Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.
3. W trakcie realizacji Programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb. Powstałe zmiany Koordynator Programu będzie przedstawiał Radzie Gminy do zatwierdzenia.
4. Ewaluacja Programu zostanie przeprowadzona po zakończonej realizacji celem uzyskania informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jakim stopniu w realizacji celów Programu.

IX. Zespół tworzący program

1. Adam Ostrowski – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku,
2. Barbara Jagoda Danilewicz – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku,
3. Monika Gąsiewska – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku,
4. Ewa Borkowska – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku.
5. Paweł Świdorski – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku,
6. Bożenna Jadwiga Powązka – Urząd Gminy Ełk,
7. Artur Milewski – Komenda Powiatowa Policji w Ełku,
8. Marta Narewska – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku,
9. Cezary Tertel – Sąd Rejonowy w Ełku Wydział Rodzinny i Nieletnich,
10. Anna Sańczuk – Zespół Szkolno – Przedszkolny w Nowej Wsi Ełkiej,
11. Lidia Agnieszka Jurkowska – Świetlica wiejska w Kałęczynach,
12. Krzysztof Łapiński – Centrum Kultury Gminy Ełk z siedzibą w Stradunach.